

Електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток» включено до переліку наукових фахових видань України з державного управління (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 1643 від 28.12.2019).

Спеціальність – 281.

Державне управління: удосконалення та розвиток. 2026. № 4.

ISSN 2307-2156

Copyright © The Author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2026.4.32>

УДК 349.4:620.9(477)

I. Я. Федунішин,

аспірант кафедри адміністративного та фінансового менеджменту,

Національний університет «Львівська політехніка»

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0008-3709-6321>

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ БУДІВЕЛЬ В УКРАЇНІ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВЕКТОР ТА НАЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ

I. Fedunyshyn,

Postgraduate student of the Department of Administrative and Financial

Management, Lviv Polytechnic National University

LEGAL SUPPORT OF BUILDING ENERGY EFFICIENCY IN UKRAINE: EUROPEAN INTEGRATION AND NATIONAL SPECIFICITIES

У статті здійснено комплексний аналіз нормативно-правових засад державної політики у сфері енергоефективності в Україні з урахуванням сучасних викликів європейської інтеграції та повоєнного відновлення. Обґрунтовано, що енергоефективність трансформувалася з інструменту

ресурсозбереження у стратегічний чинник забезпечення національної безпеки, економічної стійкості та енергетичного суверенітету держави. Проаналізовано еволюцію національного законодавства від Закону України «Про енергозбереження» до сучасних рамкових актів, зокрема Закону України «Про енергетичну ефективність» та Закону України «Про енергетичну ефективність будівель», а також підзаконної нормативної бази.

Визначено ключові проблеми функціонування системи енергоефективності, серед яких недостатня інституційна спроможність органів місцевого самоврядування, прогалини у правовому регулюванні енергетичної безпеки та кіберзахисту, а також обмеженість фінансово-інвестиційних механізмів. Окремо розглянуто роль енергоменеджменту, енергомоніторингу та механізмів енергосервісу як інструментів реалізації державної політики.

The article provides a comprehensive analysis of the legal framework governing building energy efficiency in Ukraine in the context of European integration, wartime challenges, and post-war reconstruction. It argues that energy efficiency in contemporary Ukraine should no longer be regarded solely as a technical mechanism for reducing energy consumption, but rather as a strategic component of national security, economic resilience, energy sovereignty, and sustainable public governance. The relevance of the topic is determined by the traditionally high energy intensity of the Ukrainian economy, the deterioration of infrastructure and building stock, dependence on imported energy resources, and the destruction caused by military aggression, which have made the modernization of buildings and the rational use of energy a matter of public interest and national recovery. The study traces the evolution of national legislation from the earlier model of energy saving regulation to the formation of a more coherent legal architecture based on the Laws of Ukraine “On Energy Efficiency” and “On the Energy Performance of Buildings”, as well as related subordinate acts and

planning instruments. Particular attention is paid to the approximation of Ukrainian legislation to the EU acquis, especially in connection with Directive 2010/31/EU on the energy performance of buildings, Directive 2012/27/EU on energy efficiency, and the new regulatory approach enshrined in Directive (EU) 2024/1275, which introduces the concept of zero-emission buildings and reinforces the long-term decarbonization of the building sector. The article identifies the main shortcomings of the current regulatory model, including fragmentation of legislation, insufficient coordination between sectoral, budgetary, and procurement mechanisms, formal implementation of certain European standards, weak institutional capacity at the local level, and the limited integration of digital monitoring and data-based management tools. It is substantiated that the further development of legal regulation in this sphere should be oriented toward strengthening institutional capacity, improving local energy planning, integrating digital energy management systems, expanding energy service mechanisms, and embedding energy-efficient requirements into reconstruction policies and public investment. It is concluded that building energy efficiency should be treated as one of the key legal and policy foundations of Ukraine's post-war recovery and its gradual integration into the European energy and climate governance framework.

Ключові слова: *енергоефективність; державна політика; нормативно-правове регулювання; енергетична безпека; європейська інтеграція; енергоменеджмент; повоєнне відновлення; будівлі з нульовими викидами.*

Keywords: *energy efficiency; public policy; legal regulation; energy security; European integration; energy management; post-war recovery; zero-emission buildings.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Актуальність дослідження зумовлена високою енергоемністю національної економіки, значною

залежністю від імпорتنих енергоресурсів, а також необхідністю відновлення пошкодженої внаслідок воєнних дій енергетичної та соціальної інфраструктури. В умовах євроінтеграційних процесів та виконання міжнародних зобов'язань Україна потребує формування ефективної та узгодженої нормативно-правової бази у сфері енергоефективності, що безпосередньо пов'язано з вирішенням важливих наукових і практичних завдань державного управління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед українських дослідників, які звертаються до проблем нормативно-правового забезпечення енергоефективності, варто виокремити С. Смереку та С. Ліфиренка, які аналізують особливості нормативно-правового забезпечення у сфері енергоефективності, акцентують на ролі енергоменеджменту, ЕСКО-проектів та необхідності переходу до сучасних європейських стандартів реалізації енергоефективної політики.[1] Важливий внесок у дослідження правових засад цієї сфери зробив А. Сологуб, який розглядає формування правового забезпечення енергоефективності та використання альтернативних джерел енергії в Україні, простежує еволюцію відповідного законодавства, діяльність регуляторних органів і посилення імплементації норм ЄС [2]. У ширшому контексті сталого розвитку енергетичних правовідносин заслуговує на увагу також праця В. Грачука, у якій правове регулювання енергетичної сфери аналізується крізь призму енергетичної безпеки, відновлюваної енергетики та екологічної орієнтації державної політики [3].

В міжнародній науковій літературі, зокрема у праці О. Люлова, Т. Пімоненка, А. Квілінські та співавторів, досліджується вплив державної політики, інституційних чинників на подолання розриву в енергоефективності в Україні, що дозволяє розглядати правове забезпечення енергоефективності не лише як технічну, а й як інституційно-правову проблему [4].

Незважаючи на наявність помітного масиву наукових і аналітичних праць, більшість із них висвітлює або загальні питання енергетичної політики, або окремі організаційно-економічні й технічні аспекти енергоефективності.

Натомість комплексний аналіз правового забезпечення енергоефективності будівель в Україні, особливо з урахуванням європейського вектора розвитку, воєнних викликів та потреб повоєнного відновлення, і далі залишається недостатньо розробленим, що й зумовлює актуальність обраної теми.

Метою статті є комплексний аналіз нормативно-правових засад забезпечення енергоефективності в Україні, визначення особливостей їх розвитку в умовах європейської інтеграції та повоєнного відновлення, а також обґрунтування напрямів удосконалення державного управління у цій сфері.

Методологія дослідження. Методологічну основу дослідження становить сукупність загальнонаукових і спеціальних методів пізнання. Зокрема, застосовано системний підхід для аналізу нормативно-правового регулювання енергоефективності як цілісного явища; формально-юридичний метод - для дослідження змісту законодавчих і підзаконних актів; а також методи аналізу та узагальнення - для формування наукових висновків і пропозицій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасна парадигма державного управління в Україні розглядає енергоефективність не просто як інструмент раціонального використання ресурсів, а як критичний чинник забезпечення національної безпеки, економічної стійкості та енергетичного суверенітету держави. Необхідність формування цілісної нормативно-правової бази в цій сфері була зумовлена історично високою енергоємністю вітчизняної економіки, домінуванням енергоємних секторів, критичною зношеністю основних засобів та низьким рівнем модернізації будівельного фонду.

За таких умов енергоефективність поступово трансформувалася з окремого технічного напрямку в самостійний напрям державної політики. У чинному правовому полі цей підхід закріплений у Законі України «Про енергетичну ефективність», який визначає правові, економічні та організаційні засади формування і реалізації державної політики у відповідній сфері.[5]

Фундамент енергетичної та кліматичної політики закладено на конституційному рівні. Конституція України прямо не оперує поняттям енергоефективності, однак містить положення, які формують базове правове підґрунтя для державної політики у цій сфері. Так, стаття 16 визначає забезпечення екологічної безпеки та підтримання екологічної рівноваги обов'язком держави, а стаття 66 покладає на кожного обов'язок не заподіювати шкоди природі. У площині державного управління це означає, що енергоефективність розглядається не лише як економічна чи технічна категорія, а й як один із механізмів реалізації обов'язку держави забезпечувати екологічну, соціальну та економічну стійкість.[6]

Еволюція спеціального законодавства у цій сфері розпочалася з ухвалення Закону України «Про енергозбереження» від 1 липня 1994 року № 74/94-ВР, який тривалий час виконував роль базового регуляторного акта, визначаючи загальні правові, економічні та організаційні засади ощадного використання паливно-енергетичних ресурсів. Саме цей закон заклав первинну нормативну основу для розвитку державної політики у сфері раціонального використання енергії. Однак у сучасному правовому полі його слід оцінювати вже переважно в історико-правовому вимірі, оскільки він втратив чинність 13 листопада 2021 року у зв'язку з набранням чинності Законом України «Про енергетичну ефективність». [5], [7]

Магістральним напрямом розвитку правового поля стала гармонізація українського законодавства з правом Європейського Союзу. Вирішальне значення для цього процесу мали приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства та ратифікація Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, що зумовило необхідність імплементації європейських підходів у сфері енергоефективності, зокрема Директиви 2010/31/ЄС щодо енергетичної ефективності будівель та Директиви 2012/27/ЄС про енергоефективність. Реалізація державної політики у цій сфері офіційно здійснюється в контексті виконання міжнародних зобов'язань України відповідно до Угоди про асоціацію з ЄС, Договору про заснування

Енергетичного Співтовариства, Паризької угоди та Європейського зеленого курсу. [8], [9], [10], [11]

Одним із ключових етапів цієї трансформації стало прийняття Закону України «Про енергетичну ефективність будівель» від 22 червня 2017 року № 2118-VIII. Цей закон має принципове значення для бюджетного сектору, оскільки визначає правові, соціально-економічні та організаційні засади забезпечення енергетичної ефективності будівель, закріплює механізми сертифікації енергетичної ефективності, встановлення мінімальних вимог до енергетичних характеристик споруд та розвитку будівель із близьким до нульового рівня споживання енергії.[12]

Вирішальним етапом у формуванні сучасної архітектури галузевого законодавства стало ухвалення Закону України «Про енергетичну ефективність» від 21 жовтня 2021 року № 1818-IX. Саме цей акт став рамковим законом нового покоління для всієї сфери енергоефективності та сформував цілісну концептуальну основу державної політики, закріпивши сучасні принципи, механізми планування, моніторингу та досягнення цільових показників. Його значення полягає в тому, що він запроваджує принцип «енергоефективність передусім», визначає зразкову роль органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також створює правову основу для систем енергоменеджменту, моніторингу та інтеграції критеріїв енергоефективності в управлінські рішення.[5]

На рисунку (Рис.1) візуально відображено ключові етапи становлення та розвитку нормативно-правового забезпечення державної політики у сфері енергоефективності в Україні

ЕВОЛЮЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ В УКРАЇНІ

Рис. 1. Еволюція державної політики у сфері енергоефективності в Україні

Джерело: сформовано автором

Центральне місце в системі міжнародно-правових орієнтирів посідають акти Європейського Союзу у сфері енергоефективності будівель та загальної енергоефективності. Насамперед ідеться про Директиву 2010/31/ЄС щодо

енергетичних характеристик будівель, яка встановила спільну рамку для розрахунку енергетичних характеристик будівель, мінімальних вимог до їх енергоефективності, сертифікації та переходу до будівель з близьким до нульового споживання енергії. Не менш важливою є Директива 2012/27/ЄС про енергоефективність, яка закріпила загальну рамку заходів з підвищення енергоефективності та визначила провідну роль публічного сектору у впровадженні енергоефективних рішень, зокрема через вимоги до закупівлі енергоефективних товарів, послуг і будівель та через зразкову роль органів влади у модернізації власної інфраструктури.

Для України ці директиви набули не лише орієнтаційного, а й зобов'язального значення в межах Енергетичного Співтовариства. У сфері загальної енергоефективності Директиву 2012/27/ЄС було включено до *acquis* Енергетичного Співтовариства рішенням Міністерської ради 2015/08/МС-ЕпС, а згодом оновлено з урахуванням Директиви (ЄС) 2018/2002 та Регламенту (ЄС) 2018/1999 рішенням 2021/14/МС-ЕпС, зміненим рішенням 2022/02/МС-ЕпС. Таким чином, Україна отримала не лише загальний політичний орієнтир, а й конкретну міжнародно-правову рамку, у межах якої повинні формуватися національні цілі, інструменти моніторингу, механізми планування та інституційні засади реалізації політики енергоефективності. [9], [13], [14]

У зв'язку з цим, для практики бюджетних установ, важливо розрізняти дві «опорні» рамки.

Перша - енергетичне *acquis* ЄС як еталон для гармонізації та доступу до фінансових інструментів відбудови/модернізації. ЄС послідовно підсилює «публічний приклад» у енергоефективності. У Директиві (ЄС) 2023/1791 (recast EED) закріплено, що сукупне кінцеве енергоспоживання органів публічної влади має щороку скорочуватися щонайменше на 1,9% (порівняно з 2021 р.), а також встановлено обов'язковість системного підходу до закупівель «високої енергетичної ефективності» (товари/послуги/будівлі/роботи) у межах визначених порогів. У тій самій директиві деталізовано інструменти

масштабування енергосервісу/контрактів енергетичної результативності та бар'єри, які держави мають знімати (неясності в нацрамках, дефіцит навичок у тендерах, несумісність окремих кредитів/грантів тощо). [15]

Для будівельної політики орієнтиром є оновлена Директива (ЄС) 2024/1275 (EPBD recast), що спрямована на декарбонізацію будівель до 2050 р. та задає нові регуляторні «віхи» (ZEB, дорожні карти, посилення вимог до даних). У держав-членів ЄС з 2028 р. усі нові публічні будівлі мають відповідати стандарту «будівель з нульовими викидами», а з 2030 р. — усі нові будівлі; перший Національний план реновації будівель (NBRP) подається до 31.12.2025. [16], [17]

Друга - зобов'язання України в межах Енергетичного Співтовариства (EnC). Директиви та регламенти ЄС у сфері енергоефективності та енергетики послідовно «переносяться» в асquis Енергетичного Співтовариства рішеннями Міністерської ради. Так, Директиву 2012/27/ЄС було імплементовано в асquis Енергетичного Співтовариства рішенням 2015/08/МС-EnC із дедлайном транспозиції до 15.10.2017. [14] Подальша «кліматично-енергетична» еволюція асquis закріплена рішеннями 2021/14/МС-EnC та 2022/02/МС-EnC, які, зокрема, задають цілі на 2030 р. (у т.ч. для України) та уточнюють адаптації щодо взаємопов'язаних актів ЄС. [13]

Саме тому наступним етапом дослідження є критичний аналіз сучасного стану нормативно-правового регулювання, спрямований на виявлення його системних проблем, прогалин, суперечностей і обмежень у контексті реалізації державної політики у сфері енергоефективності бюджетних установ.

Попри ухвалення рамкового Закону України «Про енергетичну ефективність», значна частина регуляторних функцій і надалі розпорошена між численними галузевими актами, що не завжди узгоджені за термінологією, інструментами планування та процедурами контролю. Такий стан правового поля є особливо проблемним для бюджетної сфери, де енергоефективність повинна реалізовуватися не як сукупність разових технічних заходів, а як безперервний управлінський цикл, пов'язаний із

плануванням видатків, управлінням майновими комплексами, моніторингом споживання та оцінюванням результативності модернізації.

Складність проблеми посилюється історично високою енергоємністю української економіки, що сформувалася під впливом застарілих технологій, тривалої недоінвестованості та значної зношеності основних фондів. За таких умов енергоефективність бюджетних установ повинна розглядатися як складова фінансової стійкості держави, енергетичної безпеки та повоєнного відновлення. Проте чинне законодавство нерідко орієнтується на окремі інструменти — сертифікацію, енергосервіс, облік або публічні закупівлі — без належного нормативного «зшивання» цих механізмів у єдину модель управління життєвим циклом будівлі. У результаті бюджетні установи змушені діяти в умовах нормативної строкатості, коли окремі акти декларують вимоги, але не формують достатньо чітких процедур їх реалізації.

Окремим проявом цієї фрагментарності є неузгодженість норм бюджетного, закупівельного та спеціалізованого законодавства про енергосервіс. Суперечності між положеннями Бюджетного кодексу України та механізмами укладення довгострокових ЕСКО-договорів зумовлюють правову невизначеність для розпорядників коштів, які часто уникають взяття зобов'язань через ризик зміни бюджетних пріоритетів або неоднозначного тлумачення допустимості майбутніх платежів. Додаткові труднощі створює інституційна розпорошеність повноважень між Кабінетом Міністрів України, профільними міністерствами, органами місцевого самоврядування та Держенергоефективності, що іноді призводить або до дублювання функцій, або до виникнення «сірих зон» відповідальності за кінцевий результат реалізації державної політики.

Не менш складною залишається імплементація європейських норм у сфері енергоефективності. Формальне наближення українського законодавства до положень Директив 2010/31/ЄС та 2012/27/ЄС не завжди супроводжується створенням достатніх підзаконних механізмів верифікації, контролю та санкціонування. У практиці бюджетних установ і надалі

спостерігається значний розрив між вимогами щодо енергетичної сертифікації будівель і реальними планами термомодернізації: сертифікат часто сприймається не як управлінська дорожня карта для інвестицій, а як формальна адміністративна вимога. Крім того, досягнення європейських параметрів енергоспоживання стримується відсутністю достатньо жорстких вимог до виконання мінімальних енергетичних характеристик будівель і недостатньою інтеграцією даних сертифікації з процесами бюджетного планування та програмування реновацій.

Особливої уваги потребує проблема цифровізації сфери енергоефективності, яка нині залишається фрагментарною і недостатньо врегульованою. Попри функціонування Національної бази енергетичних сертифікатів та систем енергомоніторингу, чинна нормативна база не встановлює достатньо жорстких вимог до верифікації, повноти, актуальності та взаємної сумісності даних. Унаслідок цього електронні реєстри нерідко перетворюються на статичні сховища інформації, а не на інструмент оперативного управлінського моніторингу.

Удосконалення нормативно-правового регулювання повинно полягати не лише у збільшенні кількості нормативних актів, а насамперед у підвищенні керованості системи. Перспективним підходом є перехід від формального впровадження енергоменеджменту до моделі повного циклу, в межах якої наявність внутрішньої енергетичної політики, планів заходів, автоматизованого моніторингу та звітності стає передумовою доступу бюджетної установи до окремих джерел державного, муніципального чи донорського фінансування. Такий підхід дозволив би перетворити енергоефективність із формальної вимоги на елемент результативного управління, пов'язаний із конкретними KPI, а також стимулював би громади до підвищення інституційної зрілості (Табл.1).

Таблиця 1. Узагальнена матриця напрямів удосконалення регулювання та управлінських дій

Європейський стратегічний орієнтир	Український інструмент	Пріоритетна дія	Орієнтовний КРІ
Лідерство публічного сектору у скороченні енергоспоживання	Закон «Про енергетичну ефективність», порядок енергоменеджменту	Запровадити повний цикл енергоменеджменту з річними цілями та регулярною звітністю.	Частка будівель з енергополітикою, планом заходів і діючим моніторингом.
Реновація публічних будівель та інвентаризація фонду	Законодавство про енергоефективність будівель, місцеві енергетичні програми	Створити портфель реновації з базовими рівнями споживання, класом і пріоритетністю об'єктів.	Частка будівель з енергосертифікатом, базовим рівнем та затвердженим планом модернізації.
Енергоефективні публічні закупівлі	Законодавство про публічні закупівлі, типові технічні завдання замовника	Переорієнтувати закупівлі на критерії енергоефективності та вартості життєвого циклу.	Частка закупівель, де використано енергетичні критерії та оцінку LCC.
Масштабування EPC / ESCO	Законодавство про енергосервіс, роз'яснення уповноважених органів	Типізувати ЕСКО-рішення для шкіл, садків, лікарень і забезпечити якісну M&V-базу.	Кількість підготовлених ЕСКО-об'єктів, укладених договорів і підтверджена економія.

Джерело: сформовано автором

Другим стратегічним напрямом повинно стати поєднання реновації будівель, ЕСКО-механізмів і цифрової інфраструктури в єдиному нормативно-управлінському контурі. Для цього доцільно формувати портфелі реновації бюджетних будівель на рівні головних розпорядників та громад, де для кожного об'єкта визначалися б клас енергоефективності, базовий рівень споживання, потенціал економії, пріоритетність заходів та джерела фінансування. Паралельно необхідно стандартизувати типові підходи до ЕСКО для шкіл, дитячих садків, лікарень та адміністративних будівель, розширити застосування критеріїв вартості життєвого циклу у публічних

закупівлях і обов'язково включати до проєктів відбудови мінімальний пакет «дані + автоматика», що охоплює прилади обліку, дистанційну передачу показників та базові елементи автоматизованого управління.

У ширшому стратегічному контексті модернізація нормативно-правового регулювання енергоефективності у бюджетному секторі повинна розглядатися як складова повоєнної відбудови, європейської інтеграції та підвищення довіри до публічного управління. Орієнтація на підходи EED 2023/1791, EPBD 2024/1275, стандарти EPB, а також на принципи Green Deal дає підстави розглядати майбутню бюджетну інфраструктуру не як об'єкт ремонту, а як платформу для довгострокового зниження енергоспоживання, цифрової прозорості та скорочення публічних витрат. Саме тому реформування цієї сфери має поєднувати правову визначеність, цифрову сумісність, інституційну спроможність та інвестиційну привабливість, інакше навіть найбільш сучасні технології не забезпечать реального наближення до європейського рівня енергоефективності.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що правове забезпечення енергоефективності будівель в Україні пройшло етап суттєвої трансформації: від фрагментарного регулювання, зорієнтованого переважно на енергозбереження, до формування комплексної системи нормативно-правових актів, яка поступово наближається до європейських стандартів. Встановлено, що сучасна модель державної політики у цій сфері ґрунтується на поєднанні національних законодавчих механізмів із міжнародно-правовими зобов'язаннями України в межах Угоди про асоціацію з ЄС та Договору про заснування Енергетичного Співтовариства. Ключове значення для розвитку відповідного правового поля мають Закони України «Про енергетичну ефективність» та «Про енергетичну ефективність будівель», які закріпили нові підходи до енергоменеджменту, сертифікації будівель, енергомоніторингу, планування та реалізації заходів з підвищення енергоефективності. Водночас доведено, що наявність розвиненої нормативної бази ще не гарантує її повної

внутрішньої узгодженості та результативності у практичному застосуванні.

У ході аналізу виявлено, що основними проблемами сучасного правового регулювання залишаються фрагментарність законодавства, недостатня узгодженість між спеціальними, бюджетними та закупівельними механізмами, формальний характер окремих інструментів імплементації європейських вимог, а також обмежена інституційна спроможність органів публічної влади та місцевого самоврядування. Обґрунтовано, що подальше вдосконалення правового забезпечення енергоефективності будівель повинно здійснюватися не лише шляхом оновлення окремих нормативних актів, а передусім через посилення керованості системи, розвиток місцевого енергетичного планування, інтеграцію цифрових інструментів моніторингу, підвищення ролі енергосервісу та впровадження критеріїв вартості життєвого циклу у публічне управління й відбудову. За сучасних умов енергоефективність будівель слід розглядати не тільки як напрям галузевої політики, а як одну з правових засад повоєнного відновлення України, зміцнення енергетичної безпеки та подальшої європейської інтеграції держави. Перспективи подальших наукових розвідок доцільно пов'язати з дослідженням механізмів практичної імплементації новітніх актів ЄС у сфері енергоефективності будівель, зокрема Директиви (ЄС) 2024/1275, а також із розробленням правових моделей інтеграції енергоефективних вимог у програми відбудови, реновації та управління публічною інфраструктурою.

Література

1. С. Б. Смерека і С. М. Ліфиренко, «Особливості нормативно-правового забезпечення щодо забезпечення енергоефективності», Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля, вип. 3 (289), с. 87–92, Трав 2025, doi: 10.33216/1998-7927-2025-289-3-87-92.
2. А. М. Сологуб, «Формування правового забезпечення енергоефективності і використання альтернативних джерел енергії в Україні», Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса, вип. 2, с. 116–127, 2024, doi: 10.31558/2786-5835.2024.2.12.

3. V. S. Hrachuk, «Legal regulation of energy relations in Ukraine in the context of sustainable development», Uzhhorod National University Herald. Series: Law, вип. 3, вип. 86, с. 107–113, Січ 2025, doi: 10.24144/2307-3322.2024.86.3.16.
4. O. Lyulyov et al., «The Impact of the Government Policy on the Energy Efficient Gap: The Evidence from Ukraine», Energies (Basel), вип. 14, вип. 2, с. 373, Січ 2021, doi: 10.3390/en14020373.
5. Закон України «Про енергетичну ефективність», 2021. [Online]. Доступний у: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1818-20>
6. «Конституція України», 1996. [Online]. Доступний у: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
7. Закон України «Про енергозбереження», 1994. [Online]. Доступний у: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/94-%D0%B2%D1%80>
8. Європейський Парламент і Рада Європейського Союзу, «Директива Європейського Парламенту і Ради 2010/31/ЄС від 19 травня 2010 року про енергетичні характеристики будівель (нова редакція)». [Online]. Доступний у: https://zakon.rada.gov.ua/go/984_011-10
9. Європейський Парламент і Рада Європейського Союзу, «Директива Європейського Парламенту і Ради 2012/27/ЄС від 25 жовтня 2012 року про енергоефективність, внесення змін до директив 2009/125/ЄС і 2010/30/ЄС та про скасування директив 2004/8/ЄС і 2006/32/ЄС». [Online]. Доступний у: https://zakon.rada.gov.ua/go/984_017-12
10. Верховна Рада України, «Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони». [Online]. Доступний у: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1678-18>
11. Верховна Рада України, «Про ратифікацію Протоколу про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства». [Online]. Доступний у: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2787-17>
12. Закон України «Про енергетичну ефективність будівель», 2017. [Online]. Доступний у: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2118-19>
13. «Decision of the Ministerial Council of the Energy Community No 2022/02/MC-EnC on amending Ministerial Council Decision No 2021/14/MC-EnC

amending Annex I to the Treaty Establishing the Energy Community and incorporating Directive (EU) 2018/2001, Directive (EU) 2018/2002, Regulation (EU) 2018/1999, Delegated Regulation (EU) 2020/1044, and Implementing Regulation (EU) 2020/1208 in the Energy Community *acquis communautaire*».

14. «Decision of the Ministerial Council of the Energy Community D/2015/08/MC-EnC: on the implementation of the Directive 2012/27/EU of the European Parliament and of the Council of 25 October 2012 on energy efficiency, amending Directives 2009/125/EC and 2010/30/EU and repealing Directives 2004/8/EC and 2006/32/EC».

15. «Directive (EU) 2023/1791 on energy efficiency», 2023. [Online]. Доступний у: <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=DOUE-L-2023-81299>

16. Climate Change Advisory Council, «Energy Performance of Buildings Directive (EPBD): Factsheet», 2020. [Online]. Доступний у: <https://www.climatecouncil.ie/councilpublications/secretariatfactsheets/FS5%20EPBD.pdf>

17. «Directive (EU) 2024/1275 on energy performance of buildings», 2024. [Online]. Доступний у: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2024/1275/oj/eng/pdf>

References

1. Smereka, S. B. and Lifyrenko, S. M. (2025), “Features of the Regulatory and Legal Framework for Ensuring Energy Efficiency”, *Bulletin of Volodymyr Dahl East Ukrainian National University*, vol. 3 (289), pp. 87–92, doi: 10.33216/1998-7927-2025-289-3-87-92.
2. Solohub, A. M. (2024), “Formation of the Legal Framework for Energy Efficiency and the Use of Alternative Energy Sources in Ukraine”, *Law Journal of Vasyl Stus Donetsk National University*, vol. 2, pp. 116–127, doi: 10.31558/2786-5835.2024.2.12.
3. Hrachuk, V. S. (2025), “Legal Regulation of Energy Relations in Ukraine in the Context of Sustainable Development”, *Uzhhorod National University Herald. Series: Law*, vol. 3, vol. 86, pp. 107–113, doi: 10.24144/2307-3322.2024.86.3.16.

4. Lyulyov, O. (2021), “The Impact of the Government Policy on the Energy Efficient Gap: The Evidence from Ukraine”, *Energies* (Basel), vol. 14, vol. 2, p. 373, doi: 10.3390/en14020373.

5. Verkhovna Rada of Ukraine (2021), Law of Ukraine “On Energy Efficiency”, [Online]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1818-20> (Accessed 05 April 2026).

6. Verkhovna Rada of Ukraine (1996), “Constitution of Ukraine”, [Online]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (Accessed 05 April 2026).

7. Verkhovna Rada of Ukraine (1994), Law of Ukraine “On Energy Saving”, [Online]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/94-%D0%B2%D1%80> (Accessed 05 April 2026).

8. European Parliament and the Council of the European Union, (2010), “Directive 2010/31/EU of the European Parliament and of the Council of 19 May 2010 on the Energy Performance of Buildings (Recast).” [Online]. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/go/984_011-10 (Accessed 05 April 2026).

9. European Parliament and the Council of the European Union, (2012), “Directive 2012/27/EU of the European Parliament and of the Council of 25 October 2012 on Energy Efficiency, Amending Directives 2009/125/EC and 2010/30/EU and Repealing Directives 2004/8/EC and 2006/32/EC.” [Online]. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/go/984_017-12 (Accessed 05 April 2026).

10. Verkhovna Rada of Ukraine, (2014), “On Ratification of the Association Agreement between Ukraine, of the one part, and the European Union, the European Atomic Energy Community and Their Member States, of the other part.” [Online]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1678-18> (Accessed 05 April 2026).

11. Verkhovna Rada of Ukraine, (2011), “On Ratification of the Protocol on the Accession of Ukraine to the Treaty Establishing the Energy Community.” [Online]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2787-17> (Accessed 05 April 2026).

12. Verkhovna Rada of Ukraine (2017), Law of Ukraine “On the Energy Performance of Buildings”, [Online]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2118-19> (Accessed 05 April 2026).

13. Ministerial Council of the Energy Community (2022), “Decision of the Ministerial Council of the Energy Community No. 2022/02/MC-EnC on Amending Ministerial Council Decision No. 2021/14/MC-EnC Amending Annex I to the Treaty Establishing the Energy Community and Incorporating Directive (EU) 2018/2001, Directive (EU) 2018/2002, Regulation (EU) 2018/1999, Delegated Regulation (EU) 2020/1044, and Implementing Regulation (EU) 2020/1208 in the Energy Community Acquis Communautaire”.

14. Ministerial Council of the Energy Community (2012), “Decision of the Ministerial Council of the Energy Community D/2015/08/MC-EnC: on the Implementation of Directive 2012/27/EU of the European Parliament and of the Council of 25 October 2012 on Energy Efficiency, Amending Directives 2009/125/EC and 2010/30/EU and Repealing Directives 2004/8/EC and 2006/32/EC”.

15. EU (2023), “Directive (EU) 2023/1791 on Energy Efficiency”. [Online]. Available at: <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=DOUE-L-2023-81299>

16. Climate Change Advisory Council (2020), “Energy Performance of Buildings Directive (EPBD): Factsheet”, [Online]. Available at: <https://www.climatecouncil.ie/councilpublications/secretariatfactsheets/FS5%20EPBD.pdf> (Accessed 05 April 2026).

17. EU (2024), “Directive (EU) 2024/1275 on the Energy Performance of Buildings”, [Online]. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2024/1275/oj/eng/pdf> (Accessed 05 April 2026).

Отримано редакцією журналу / Received: 15.04.26

Прорецензовано / Revised: 20.04.26

Схвалено до друку / Accepted: 23.04.26